

Delkendelse

Afsagt den 4. september 2026

i

Faglig Voldgift FV2026-573

(Kristian Korfits Nielsen)

Fagligt Fælles Forbund – Privat Service, Hotel og Restauration

for

A

(advokat Mads Bendix Skelbæk-Knudsen)

mod

DI Overenskomst II

for

Ren Service Plus ApS

(advokat Marta Valgreen Knudsen)

1. Uoverensstemmelsen

Sagen angår, om Ren Service Plus ApS (fremover Ren Service) skal efterbetale overtidstillæg til A (fremover A) for arbejde ud over den kontraktfastsatte arbejdstid, som er udført fra den 1. januar 2016, hvor han blev ansat på deltid. Der er bl.a. spørgsmål, om en del af det rejste efterbetalingskrav er forældet.

Parterne er enige om, at den faglige voldgift skal afgøre forældelsesspørgsmålet, jf. arbejdsretslovens § 21, nr. 3, og spørgsmålet er efter ønske fra parterne udskilt til særskilt afgørelse. Med denne delkendelse tager den faglige voldgiftsret herefter stilling til forældelsesspørgsmålet.

2. Sagens behandling

Den mundtlige forhandling har fundet sted den 13. august 2026 hos Dansk Industri for en faglig voldgift med højesteretsdommer Kristian Korfits Nielsen som opmand og med følgende partsudpegede medlemmer, jf. herved arbejdsretslovens § 25:

For klager: gruppeformand John Frederiksen, Fagligt Fælles Forbund – Privat Service, Hotel og Restauration, og advokat Jeppe Wahl-Brink, FH.

For indklagede: underdirektør Ulla Løvschal Wernblad og personalejuridisk chef, Kristian Steen Lauridsen, begge DI.

Der er under den mundtlige forhandling afgivet forklaring af B, A, C, D og E.

Efter forhandling og votering kunne der ikke opnås enighed om eller flertal for en afgørelse blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten. Afgørelsen skal derfor træffes af opmanden.

3. Påstande

Indklagede, DI Overenskomst II for Ren Service, har nedlagt påstand om, at A og 3F PSHR skal anerkende, at As eventuelle krav på efterbetaling af overtidstillæg, der forfaldt før den 14. april 2021, og As eventuelle rentekrav, der forfaldt før den 14. april 2023, er

forældede. Subsidiært har indklagede nedlagt påstand om, at A og 3F PSHR skal anerkende, at forældelse er indtrådt på et af voldgiftsretten fastsat tidligere tidspunkt end 14. april 2021 for As eventuelle krav på efterbetaling af overtidstillæg og på et tidligere tidspunkt end 14. april 2023 for As eventuelle rentekrav.

Klager, Fagligt Fælles Forbund – Privat Service, Hotel og Restauration (3F PSHR) for A, har påstået frifindelse.

4. Sagsfremstilling

A blev med virkning fra den 1. januar 2016 ansat som rengøringsassistent hos Ren Service. Forinden var han kortvarigt ansat på prøve.

Af hans ansættelseskontrakt fremgår, at ansættelsen er på deltid, og at den gennemsnitlige arbejdstid udgør 17 timer pr. uge. Af ansættelseskontrakten fremgår endvidere, at ansættelsesforholdet er omfattet af serviceoverenskomsten mellem DI Overenskomst II (SBA) og 3F PSHR. Om overarbejde er det i kontrakten anført, at dette kan forekomme, og at der er pligt til at udføre pålagt over- og merarbejde.

Serviceoverenskomsten indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

”KAPITEL A. ANSÆTTELSE OG ARBEJ DSTID

...

§ 2 Den normale arbejdstid

...

Stk. 2 Ugentlig arbejdstid

Den normale, effektive, ugentlige arbejdstid er 37 timer.

...

§ 3 Fuldtids-, deltids- og korttidsbeskæftigelse

Stk. 1 Fuldtid

Ved fuldtidsbeskæftigelse forstås i henseende til nærværende overenskomst en ugentlig arbejdstid på i gennemsnit mindst 30 timer.

Stk. 2 Deltids- og korttidsbeskæftigelse

Virksomhederne kan antage medarbejdere til deltids- og korttidsbeskæftigelse.

...

Den ugentlige arbejdstid skal mindst være 15 timer, og virksomhederne bør tilstræbe, at arbejdstiden er mindst 20 timer.

KAPITEL B. LØN OG TILLÆG

§ 18 Overtidsbetaling

Stk. 1 Tillæg for overarbejde

Når virksomhedens forpligtelser kræver arbejde udover den normale arbejdstid ydes tillæg således:

	Første 3 timer	Øvrige timer
15.5.2025	kr. 44,90	kr. 89,80
15.3.2026	kr. 46,24	kr. 92,49
15.3.2027	kr. 47,63	kr. 95,26

Stk. 2 Tillæg til fuldtidsansatte

Til fuldtidsansatte medarbejdere ydes ovennævnte tillæg for arbejde ud over den i § 2, stk. 2, fastsatte ugentlige arbejdstid.

Stk. 3 Tillæg til deltids- og korttidsansatte

Til deltids- og korttidsansatte medarbejdere ydes ovennævnte tillæg for arbejde ud over en daglig arbejdstid på 7 timer og 30 minutter.

...

§ 58 Regler for behandling af uoverensstemmelser af faglig karakter

Med henblik på at optimere behandlingen af faglige sager er parterne enige om at følgende procedure bør efterleves:

Stk. 1 Lokal forhandling

Opstår der på en virksomhed en retstvist, skal uoverensstemmelsen søges bilagt ved lokal forhandling mellem tillidsrepræsentanten eller den lokale afdeling og virksomheden.

...

Stk. 2 Mæglingsmøde

Opnås der ikke enighed ved den lokale forhandling, kan de respektive organisationer begære mægling i sagen. Mæglingsbegæringen skal være skriftlig og indeholde en kort beskrivelse af uoverensstemmelsen, således at temaet på mæglingsmødet klart fremgår af begæringen.

Referatet fra den lokale forhandling skal vedlægges.

Mæglingsmødet skal, såfremt en af parterne kræver dette eller såfremt det er af betydning for sagens afklaring, holdes på den virksomhed, hvor uoverensstemmelsen er opstået. Mæglingsmødet skal afholdes hurtigst muligt og senest 3 uger efter mæglingsbegæringens modtagelse i den modstående organisation.

Tidsfristen kan fraviges efter aftale mellem organisationerne.

...

Stk. 3 Organisationsmøde

Er der ikke opnået enighed ved mæglingsmødet, kan de respektive organisationer begære sagen videreført ved et organisationsmøde, hvor organisationsrepræsentanter og virksomhed kan deltage.

Skriftlig begæring herom skal meddeles den modstående organisation senest 10 arbejdsdage efter mæglingsmødets afholdelse.

Organisationsmødet afholdes hurtigst muligt og senest 15 arbejdsdage efter begæringens modtagelse.

...

Stk. 4 Faglig voldgift

Opnås der ikke ved den fagretlige behandling enighed om en løsning, og sagen angår forståelsen af en mellem parterne indgået overenskomst eller aftale, kan den, medmindre der i Hovedaftalen eller andetsteds er fastsat

andre regler, henvises til afgørelse ved faglig voldgift, såfremt en af organisationerne fremsætter begæring herom.

Den organisation der ønsker sagen videreført, skal, inden 14 arbejdsdage efter at forhandlingerne er endt uden enighed, skriftligt begære afholdelse af faglig voldgift over for den modstående organisation.

Denne tidsfrist kan fraviges efter aftale.

...”

Efter det oplyste har serviceoverenskomsten siden overenskomstfornyelsen i 2007 haft samme indhold, når det gælder overtidsbetaling til deltidsansatte.

I et protokollat af 19. juni 2001 om implementering af direktiv om deltidsarbejde er bl.a. anført følgende:

”Servicebranchens Arbejdsgiverforening og Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark og Dansk Funktionærforbund har indgået nedenstående aftale med henblik på at implementere Rådets direktiv 97/81/EF af 15/12-97 om rammeaftale vedrørende deltidsarbejde, der er indgået mellem UNICE, CEEP og EFS.

Aftalen er gældende for fællesoverenskomsten mellem Servicebranchens Arbejdsgiverforening og Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark og Dansk Funktionærforbund.

Overenskomtparterne er enige om

- at den mellem parterne gældende overenskomst ikke strider mod nævnte direktivs bestemmelser og
- at aftalen implementerer nævnte direktiv.

...

Aftalen træder i kraft den 15. juni 2001.”

A har under sin ansættelse hos Ren Service udført arbejde ud over den arbejdstid, som fremgår af hans ansættelseskontrakt. Han har modtaget almindelig løn uden overtidstillæg for det pågældende arbejde.

Ved dom af 19. oktober 2023 i sag C-666/20 (Lufthansa) tog EU-Domstolen stilling til forståelsen af § 4, stk. 1 og 2, i rammeaftalen om deltidsarbejde i bilaget til Rådets direktiv 97/81/EF om rammeaftalen om deltidsarbejde. Sagen angik en deltidsansat pilot, der skulle udføre det samme antal flyvetimer som sine fuldtidsansatte kolleger for at opnå overtidstillæg.

Kort tid efter, nemlig ved dom af 29. juli 2024 i de forenede sager C-184/22 og C-185/22 (KfH Kuratorium für Dialyse und Nierentransplantation eV – Dialysedommen), tog EU-Domstolen ligeledes stilling til forståelsen af § 4, stk. 1 og 2, i rammeaftalen om deltidsarbejde i bilaget til Rådets direktiv 97/81/EF om rammeaftalen om deltidsarbejde. Domstolen tog endvidere stilling til artikel 157 TEUF samt Rådets direktiv 2006/54/EF om gennemførelse af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv. Sagen angik to kvindelige deltidsansatte, der først fik udbetalt overtidstillæg for arbejdstimer, som blev præsteret ud over den normale arbejdstid for fuldtidsansatte.

Ved kendelser af 4. februar 2026 (FV2025.528 og FV2025.795) tog en faglig voldgiftsret med udvidet formandskab stilling til, om den aflønning af deltidsansatte ved arbejde i spændet mellem deres individuelle arbejdstid (deltidsnormen) og op til fuldtidsnormen, som følger af henholdsvis Industriens Overenskomst og Industriens Funktionæroverenskomst samt af en lang række overenskomster på det offentlige område (kommuner, regioner og staten), er i overensstemmelse med EU-direktivet om rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde, således som dette direktiv skal fortolkes efter EU-Domstolens praksis, herunder de ovennævnte to EU-domme. Ved kendelsen i sag FV2025.528 blev det fastslået, at nærmere angivne bestemmelser i industriooverenskomsterne er i strid med deltidsdirektivet, og at DIO I skal anerkende, at industriooverenskomsterne skal anvendes således, at ikke fuldtidsbeskæftigede, for hvem der findes sammenlignelige fuldtidsansatte, er berettiget til tillæg for overarbejde uden hensyn til, om overarbejdet ligger ud over virksomhedens/afdelingens normale arbejdstid, henholdsvis 37 timer pr. uge. Ved kendelsen i sag FV2025.795 blev det fastslået, at arbejdsgiverorganisationerne på det offentlige område skal anerkende, at det er i strid med deltidsdirektivet, at deltidsansatte medarbejdere, for hvem der findes sammenlignelige fuldtidsansatte, efter en lang række

nærmere angivne overenskomstbestemmelser kun skal have overtidshonorering for arbejdstimer, der præsteres ud over den normale arbejdstid for fuldtidsansatte.

En måneds tid inden afsigelsen af de faglige voldgiftskendelser rettede 3F, Nordhøjfyn Afdeling, på baggrund af et løntjek (ved brev af 2. januar 2026) henvendelse til Ren Service vedrørende for lidt betalt løn til A. I brevet anførtes, at manglende løn inkl. pension, feriepenge, s/h betaling i perioden 01-01-2019 til og med 31-12-2025 udgjorde 274.833,12 kr.

Den 9. januar 2026 anmodede afdelingen i forlængelse af en telefonsamtale dagen før om et lokalmøde vedrørende As lønkrav. Sagen blev lokalforhandlet den 3. februar 2026, hvor der ikke kunne opnås enighed. I uenighedsreferatet vedrørende lokalmødet den 3. februar 2026, som er dateret den 17. februar 2026, er anført, at ”Det er d.d. aftalt, at sagen vedrørende A og Ren Service Plus sættes i bero, indtil overenskomstparterne (DI – DE og 3F) har drøftet EU Dommen vedr. deltid, som blev afsagt 04-02-2026.”

Ved brev af 19. marts 2026 til DI anmodede 3F PSHR om mæglingssmøde vedrørende manglende overtidbetaling fra første overarbejdstime til A for så vidt angår perioden fra november 2015 til februar 2026.

I et brev af 7. april 2026 fra 3F, Nordhøjfyn Afdeling, til Ren Service er anført følgende:

”Vedr. sag ... A

Efter der nu er afsagt dom i EU Sagen om Deltidsarbejde, skal jeg først beklage den lidt sene tilbagemelding.

EU-Domstolen har fastslået, at deltidsansatte ikke må stilles ringere end fuldtidsansatte vedrørende overarbejdsbetaling. Mange danske overenskomster, der først giver tillæg efter 37 timer, er i strid med EU-retten. Deltidsansatte har nu ret til samme honorering for merarbejde (timer udover kontrakt) som fuldtidsansatte.

I vores medlems tilfælde er der nu tale om at vi vil se 10 år tilbage, hvilket nu er den tid som vores medlem har været ansat hos jer.

Beløbet er derfor større end først antaget, hvilket i dag er på:

404.007,65 kr.

Beløbet dækker den manglende overtidbetaling, samt feriepenge, særlig opsparing, SH-opsparing og pension.”

Der blev den 14. april 2026 afholdt mæglingsmøde med deltagelse af A og D fra Ren Service samt repræsentanter fra 3F PSHR og DI. Af mæglingsmødereferatet fremgår bl.a.:

”3F har rejst krav om beregning af overarbejdsbetaling og efterbetaling af præsteret arbejdstid ud over aftalt beskæftigelsesgrad (deltidsansat), jf. voldgiftsafgørelse af 4. februar 2026, herunder forældelse.

Parterne drøftede sagen uden enighed kunne opnås.

3F tog forbehold for at videreføre sagen. Der er enighed om, at sagen kan videreføres uden afholdelse af organisationsmøde.”

3F PSHR begærede ved brev af 14. april 2026 til DI sagen videreført til en faglig voldgift.

Der er fremlagt et referat af 13. september 2024 vedrørende lokalforhandling mellem en anden servicevirksomhed (Servicevirksomhed 1) og 3F den 17. juni 2024 og efter suspension igen den 27. juni 2024 og endnu en gang den 5. september 2024. Af referatet fremgår bl.a. følgende:

”Sagen omhandler:

... og hendes ansættelsesforhold blev gennemgået samt 3F’s krav i sagen.

Servicevirksomhed 1 havde betalt for overtiden forud for lokalforhandlingen, men 3F ønskede at videreføre spørgsmålet om, hvorvidt deltidsmedarbejdere, herunder ..., er blevet diskrimineret, når de arbejder over.

Konklusion:

Der var enighed om at afslutte alt andet end spørgsmålet om diskrimination af deltidsmedarbejdere, herunder ..., samt evt. efterbetaling og bod mv. herfor med følgende forlig:

- Servicevirksomhed 1 betaler til ... kr. ... i løn (alt inklusive). Pengene udbetales direkte til medarbejderens Nemkonto inden 14 dage.
- Servicevirksomhed 1 betaler en bod på ...

Sagen lukkes til fuld og endelig afgørelse af ethvert mellemværende mellem parterne i forbindelse med den rejste sag – bortset fra ovennævnte spørgsmål om deltidsmedarbejdere og overtid, som 3F tog forbehold for at videreføre. Servicevirksomhed 1 bemærkede hertil, at Servicevirksomhed 1 ikke mener, at der udestår et eventuelt diskriminationsspørgsmål, idet Servicevirksomhed 1 har rettet for sig og betalt.

3F mener, at uanset efterbetalingen, som først skete efter krav fra 3F, er der fortsat et udestående vedrørende Servicevirksomhed 1s betaling efter SBA-overenskomsten om overarbejde samt diskrimination af deltidsansatte ved overarbejde. Forliget er indgået uden præjudice og per kulance for tidligere eller eventuelt kommende sager.”

Servicevirksomhed 1-sagen blev videreført ved mæglingsmøde af 19. maj 2025. Af mødereferatet fremgår, at ”parterne drøftede sagen. Parterne er enige om, at sagens behandling suspenderes i henhold til Protokollat om procesaftale vedrørende deltid (protokollat 1, serviceoverenskomstens protokollatpakke 2025).”

I det pågældende protokollat, som ifølge det oplyste er indgået den 27. februar 2025 i forbindelse med OK25, hedder det:

”Parterne har drøftet spørgsmålet om, hvilken betydning EU-Domstolens afgørelse i de forenede sager C-184/22 og C-185/22 (Dialysesagen) samt C-660/20 (Lufthansa) har for Serviceoverenskomsten.

Eftersom det ikke har været muligt at opnå enighed om, hvorvidt overenskomsten, efter afsigelsen af de ovennævnte domme, er forenelig med deltidsdirektivet, er parterne enige om at afvente en afgørelse i den faglige voldgift med udvidet formandskab, der anlægges vedrørende spørgsmålet. Parterne er opmærksomme på, at hovedorganisationerne forventes at intervenere i sagen.

Såfremt denne voldgift ikke afklarer de særlige spørgsmål, der knytter sig til Serviceoverenskomsten, er parterne enige om at etablere en selvstændig voldgift, der tager stilling til, om Serviceoverenskomstens § 18, stk. 2 og 3, er i strid med Rådets direktiv 97/81/EF af 15. december 1998 om rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde, der er indgået mellem UNICE, CEEP og EFS og aftalen af 9. januar 2001 mellem LO og DA om implementering af direktivet om deltidsarbejde.

Parterne er enige om, at ovenstående kvalificering af tvisten ikke betyder, at nogen af dem herved giver afkald på andre synspunkter vedrørende overenskomsternes ordning for deltidsansatte, herunder bl.a. andre spørgsmål vedrørende forståelsen af overenskomsternes regler om deltid eller forholdet mellem overenskomsterne og EU-retten i øvrigt.

Parterne er enige om, at der i den udstrækning, det er nødvendigt og hensigtsmæssigt kan ske forelæggelse for EU-Domstolen. Om forelæggelse er fornøden afklares hurtigst muligt i samarbejde med voldgiftsrettens formand.

Nærværende aftale afskærer ikke i øvrigt parterne fra hver især eller i fællesskab at rejse sager om spørgsmålet, efter at afgørelsen foreligger i den faglige voldgift med udvidet formandskab, der forventes anlagt vedrørende spørgsmålet.”

5. Lovgrundlaget (forældelsesloven)

Forældelsesloven indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

”Kapitel 2

Forældelsesfristernes begyndelsestidspunkt

§ 2. Forældelsesfristerne regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, medmindre andet følger af andre bestemmelser.

...

Kapitel 3

De almindelige forældelsesfrister

§ 3. Forældelsesfristen er 3 år, medmindre andet følger af andre bestemmelser.

Stk. 2. Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.

Stk. 3. Forældelse indtræder senest

...

4) 10 år efter begyndelsestidspunktet i henhold til § 2 for andre fordringer.

Kapitel 4

Særlige forældelsesfrister og tillægsfrister

§ 4. Forældelsesfristen er 5 år ved fordringer, som støttes på aftale om udførelse af arbejde som led i et ansættelsesforhold.

Stk. 2. § 3, stk. 2 og stk. 3, nr. 4, gælder ved fordringer omfattet af stk. 1.

...

§ 14. Hvis fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelse på grund af ukendskab til skyldnerens opholdssted eller på grund af en hindring, som ikke beror på fordringshaverens forhold, indtræder forældelse tidligst 1 år efter, at fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til skyldnerens opholdssted, henholdsvis 1 år efter hindringens ophør.

...

Kapitel 5

Afbrydelse af forældelse

§ 16. Forældelsen afbrydes, når fordringshaveren foretager retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten, voldgiftskendelse eller anden bindende afgørelse, der fastslår fordringens eksistens og størrelse, og forfølger disse skridt inden for rimelig tid.

...

Stk. 3. Er det aftalt, at tvist om en fordring skal afgøres ved voldgift, eller er anden særlig afgørelsesmåde hjemlet, sker afbrydelsen, når fordringshaveren iværksætter, hvad der fra dennes side skal gøres for at sætte sagen i gang. ...

...

Kapitel 6

Foreløbig afbrydelse af forældelse

§ 21. ...

Stk. 5. Er der inden forældelsesfristens udløb indledt forhandlinger om fordringen mellem skyldneren og fordringshaveren, eventuelt under medvirken af en uafhængig tredjemand, indtræder forældelse tidligst 1 år efter det tidspunkt, hvor forhandlingerne må anses for at være afsluttet.

...

Kapitel 7

Virkningerne af forældelse

§ 23. Ved forældelse mister fordringshaveren sin ret til at kræve opfyldelse.

Stk. 2. Ved forældelse af hovedfordringen bortfalder også krav på rente og lignende ydelse.”

Forældelsesloven er vedtaget på baggrund af lovforslag nr. L 165 af 28. februar 2007. Af lovforslagets almindelige bemærkninger (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, s. 5584) fremgår, at det bygger på Forældelsesudvalgets betænkning nr. 1460/2005.

Om spørgsmålet om suspension efter forældelseslovens § 3, stk. 2, af den korte forældelsesfrist på 3 år – og dermed også af den 5-årige forældelsesfrist for lønkrav, jf. § 4, stk. 2 – er i lovforslagets almindelige bemærkninger (a.st. s. 5589 f) anført bl.a. følgende:

”Udvalget finder, at der fortsat bør gælde en generel regel om suspension af den korte forældelsesfrist i tilfælde, hvor fordringshaveren ikke er i stand til at gøre sit krav gældende på grund af utilregnelig uvidenhed om fordringen eller skyldneren.

...

Udvalget finder, at retsvildfarelse ligesom efter gældende retspraksis ikke generelt bør kunne påberåbes som suspensionsgrund, men i visse særlige tilfælde bør anerkendes som suspensionsgrund. Udvalget har ikke anset det for muligt at formulere en regel, som på tilfredsstillende måde afgrænser disse undtagelsestilfælde, og udvalget finder derfor, at spørgsmålet om, i hvilke tilfælde retsvildfarelse undtagelsesvis kan anerkendes som suspensionsgrund, fortsat bør være overladt til domstolenes afgørelse.

Der henvises til betænkningens kapitel VI, afsnit 2.6, hvor bl.a. den gældende retspraksis vedrørende betydningen af retsvildfarelse er beskrevet.

Efter udvalgets opfattelse bør der foretages en sproglig modernisering af reglen i 1908-loven, således at den bliver lettere at forstå. Det bør navnlig ske ved, at det tydeliggøres, at det afgørende er, hvornår fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen og/eller skyldneren.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.”

I bemærkningerne til den foreslåede § 3, stk. 2, i lovforslaget (a.st. s. 5516) er anført bl.a. følgende:

”At den gældende suspensionsregel videreføres uændret, gælder også med hensyn til spørgsmålet om betydningen af retsvildfarelse. Det indebærer, at retsvildfarelse på samme måde som efter gældende ret fortsat kun undtages sesvis vil kunne anerkendes som suspensionsgrund, f.eks. ved fejl begået ved professionel rådgivning eller bistand i juridiske spørgsmål og muligvis også i tilfælde, hvor en myndighed i et konkret tilfælde har handlet i strid med en i øvrigt anerkendt fortolkning eller administrativ praksis.”

Om betydningen af retsvildfarelse i relation til suspensionsreglen er i Forældelsesudvalgets betænkning (s. 135 ff.) anført bl.a.:

”2.6.1. Gældende ret

...

Uvidenhed om det retlige grundlag kan skyldes ukendskab til den relevante retsregel, ukendskab til den generelle fortolkning af reglen eller misforståelse med hensyn til reglens anvendelighed i det konkrete tilfælde.

I praksis er spørgsmålet om suspension af forældelse på grund af retsvildfarelse oftest forekommet i relation til efterbetalingskrav eller tilbagesøgningskrav opstået ved, at beløb ikke er blevet betalt, henholdsvis er blevet betalt, som følge af en urigtig retsopfattelse.

Det er i retspraksis antaget, at 1908-lovens § 3 som den altovervejende hovedregel ikke giver mulighed for at anse forældelsen for suspenderet som følge af en retsvildfarelse hos fordringshaveren.

...

Den ledende dom på området er U 1997.1633 H, der angik et krav mod en kommune om efterbetaling af kvalificeret svagelighedspension. En kvinde A blev i 1980 afskediget på grund af sygefravær uden aktuel pension. I 1984 blev hun på grundlag af samme lidelse med virkning fra den 1. juli 1983 tilkendt mellemste invalidepension. Ved dommen U 1991.98 fastslog Højesteret, at det var uberettiget, at staten og kommunerne havde administreret bestemmelserne om kvalificeret svagelighedspension på den måde, at sådan pension var betinget af tilkendelse af mellemste eller højeste førtidspension fra afskedigelsestidspunktet. I januar 1994 fremsatte A over for kommunen krav om udbetaling af kvalificeret svagelighedspension med virkning fra afskedigelsen i 1980. Kommunen anerkendte, at A havde krav på kvalificeret svagelighedspension, og efterbetalte pensionsydelse for tiden efter januar 1989, men gjorde gældende, at pensionsydelser for tiden forud herfor var forældet. Heri fik kommunen medhold under henvisning til, at A ikke kunne anses at have befundet sig i utilregnelig uvidenhed om sit krav i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i § 3 i 1908-loven.

...

Den omtalte praksis er nærmere gennemgået af Peter Blok i Hyldestskrift til Jørgen Nørgaard (2003) s. 612 ff og af Bo von Eyben, Forældelse I (2003) s.

468 ff. Ved de nævnte domme er det fastslået, at retsvildfarelse som klar hovedregel ikke kan begrunde suspension efter 1908-lovens § 3. Hovedreglen gælder efter Højesterets praksis ubetinget i tilfælde, hvor et tilbagebetalings- eller efterbetalingskrav opstår over for det offentlige som konsekvens af, at en generel administrativ praksis, en bekendtgørelse eller en lov erklæres ugyldig af domstolene. Det er efter praksis uden betydning, at der har foreligget en kompliceret og tvivlsom juridisk problemstilling, eller at den regel eller det retsprincip, som fører til underkendelsen, ikke kan betragtes som velkendt, men er af speciel karakter. Ukendskab til EU-regler eller deres rette fortolkning er i praksis i det hele sidestillet med en tilsvarende retsvildfarelse vedrørende interne danske regler.

...

Det er i nogle domme antaget, at i hvert fald en offentlig ansat kan påberåbe sig utilregnelig uvidenhed i tilfælde, hvor den ansatte fremsætter krav om efterbetaling af løn som følge af, at lønnen har været beregnet forkert.

I U 1989.45 H, jf. U 1985.1099 V, havde en assistent i en kommune gennem en årrække fået udbetalt for lidt i løn som følge af, at hun alene fik tillagt anciennitet fra ansættelsen og ikke fra det tidligere tidspunkt, hun efter overenskomsten mellem kommunen og HK havde krav på. Da hun havde haft rimelig grund til at regne med, at kommunen beregnede hendes løn korrekt på grundlag af de oplysninger, hun gav ved ansættelsen, og da hun derfor ikke havde haft nogen særlig anledning til at kontrollere, at beregningen var rigtig, fandtes hun at have været i utilregnelig uvidenhed om sit krav.

...

Disse domme kan muligvis forklares med, at grundprincippet om, at enhver har pligt til at kende loven, netop alene omfatter "loven", dvs. retsregler, derimod ikke bestemmelser i kollektive overenskomster. Der er i givet fald ikke tale om en egentlig undtagelse fra hovedreglen om, at retsvildfarelse ikke kan påberåbes som grundlag for suspension, og resultatet må derfor antages at blive det samme, hvor lignende situationer opstår i forhold til private arbejdsgivere.

Fra praksis kan herudover henvises til U 1983.1000 H. En kommune havde i 1970 meddelt BP tilladelse til at opføre en benzinstation i et boligområde. I en retssag anlagt af nogle grundejere mod kommunen og BP blev det i 1974 fastslået, at tilladelsen var ugyldig. Herefter anlagde BP i 1978 retssag mod kommunen med påstand om erstatning for det tab, man havde lidt ved købet af ejendommen. Kommunen ansås for erstatningsansvarlig, og forældelsesfristen for erstatningskravet fandtes først at burde regnes fra 1974-dommens afsigelse, da kommunen indtil dette tidspunkt havde fastholdt, at tilladelsen var lovlig og gyldig, og da det derfor måtte lægges til grund, at BP først på dette tidspunkt blev klar over, at man havde lidt et tab.

Baggrunden for resultatet i denne dom kan beskrives således, at BP indtil 1974-dommen havde befundet sig i en uegentlig retsvildfarelse vedrørende tilladelsens gyldighed. Det må nemlig antages, at uegentlig retsvildfarelse – det vil sige en vildfarelse, der ikke angår selve den regel, der begrunder

kravet, men et retligt forhold, som indgår som element i denne regel – også i relation til 1908-lovens § 3 skal sidestilles med faktisk vildfarelse.

I U 1993.604 Ø havde en kommune uberettiget opkrævet dækningsafgift af en bowlinghal, idet man havde haft den urigtige opfattelse, at ejendommens karakter af udlejningsejendom i sig selv – uden hensyn til dens faktiske anvendelse – var tilstrækkelig til at anse den for omfattet af § 23 A i lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. Ejeren havde i 1978 ansøgt om fritagelse for betaling af afgiften, hvilket kommunen havde afslået. Efter at han i en avis havde læst, at en lignende ejendom var blevet fritaget for dækningsafgift, anlagde han i 1991 retssag mod kommunen med påstand om tilbagebetaling af dækningsafgift betalt i 1978 og senere. Ejeren fandtes at have været i utilregnelig uvidenhed om sit krav, idet han ”havde rimelig grund til at gå ud fra, at afslaget var lovhjemlet og i overensstemmelse med sædvanlige fortolkningsprincipper og med anerkendt administrativ praksis”, og idet han fandtes ”ikke at have haft nogen særlig anledning til at efterprøve, om sagsøgte afslag, der ikke kunne påklages til højere administrativ myndighed, var truffet på et rigtigt grundlag”.

I U 2004.955 Ø havde A, der var født i februar 1977, siden fødslen lidt af medfødt knogle-skørhed. A var fra fødslen til august 1997 bosat i kommune K, der under adskillige møder vejledte A om hans muligheder for forsørgelse efter hans fyldte 18 år, dog uden på noget tidspunkt at vejlede om muligheden for at modtage invaliditetsydelse. Efter at være flyttet til en ny kommune blev A i september 1997 af den nye kommune vejledt om muligheden for invaliditetsydelse, som A herefter oppebar fra 1. december 1997. A anlagde den 2. august 2002 sag mod K med påstand om erstatning for manglende invaliditetsydelse for perioden, fra A fyldte 18 år til den 30. november 1997. Landsretten fandt, at A ikke før i september 1997 havde anledning til at undersøge, om han skulle være berettiget til andre løbende sociale ydelser end dem, han hidtil havde modtaget fra K, og at A tværtimod på baggrund af den indgående rådgivning, han havde modtaget af K's forvaltning, med føje måtte kunne gå ud fra, at dette ikke var tilfældet. Landsretten fandt herefter, at A havde været i utilregnelig uvidenhed om sit krav indtil september 1997, og at ingen del af A's krav derfor kunne anses for forældet.

På baggrund af den ovenfor gennemgåede praksis kan det fastslås, at egentlig retsvildfarelse kun anerkendes som suspensionsgrund efter 1908-lovens § 3 i meget begrænset omfang. De fleste af de omtalte afgørelser, som anerkender suspension, kan forklares med, at der ikke har foreligget en egentlig retsvildfarelse, men en faktisk vildfarelse eller en uegentlig retsvildfarelse. Det eneste område, hvor retsvildfarelse med nogenlunde sikkerhed anerkendes som suspensionsgrund, er krav i anledning af fejl begået ved professionel rådgivning eller bistand i juridiske spørgsmål, jf. U 2004.955 Ø.

...

2.6.3. Udvalgets overvejelser

Indledning

...

Udvalget har på denne baggrund overvejet, om der er grundlag for at foreslå en udvidelse af muligheden for suspension. Ved overvejelserne af dette spørgsmål kan der tages udgangspunkt i følgende tilfældegrupper: 1) krav

mod det offentlige som følge af, at en regel eller administrativ praksis tilside-sættes som ugyldig, 2) krav mod det offentlige som følge af, at der i det kon-krete tilfælde er begået fejl af juridisk karakter, 3) krav mellem private som følge af en ændring af en hidtidig mangeårig praksis og 4) krav som følge af fejl begået ved professionel rådgivning eller bistand i juridiske spørgsmål.

...

Krav mellem private som følge af en ændring af en hidtidig mangeårig prak-sis

Ligesom ved krav mod det offentlige vil en ændring af en hidtidig mangeårig praksis - f.eks. ved en højesteretsdom - også kunne få meget vidtgående og uoverskuelige konsekvenser i forholdet mellem private, hvis grænsen for til-bagesøgnings- og efterbetalingskrav ikke sættes af den korte forældelsesfrist. Det gælder navnlig i tilfælde, hvor der kan rejses krav mod talrige debitorer, eller hvor talrige krav kan rettes mod enkelte debitorer.

Som eksempel kan nævnes U 1992.763 Ø vedrørende et tilbagesøgningskrav i anledning af, at Højesteret havde tilsidesat en praksis, hvorefter der ved op-gørelsen af et ejerpantebrev kunne tillægges indtil 5 års renter. Her blev til-bagesøgningskravet helt afskåret. Et andet eksempel er U 1997.1144 H og U 1997.1714 H vedrørende krav på efterbetaling af fratrædelsesgodtgørelse i anledning af, at Højesteret havde fastslået, at funktionærlovens § 2 a skal for-tolkes således, at arbejdsgiveres pensionsbidrag må anses for en del af lønnen og derfor skal indgå ved beregning af fratrædelsesgodtgørelse, hvilket var en ændring af en hidtidig fast praksis.

I sådanne tilfælde er der, hvis tilbagesøgnings- eller efterbetalingskravet ikke helt afskæres, efter udvalgets opfattelse i hvert fald behov for at fastholde, at retsvildfarelse ikke kan begrunde suspension af forældelsen, således at den tidsmæssige grænse for kravene sættes af den korte frist.”

Om forældelseslovens § 16, stk. 3, om afbrydelse af forældelse ved voldgiftssag er anført bl.a. følgende i lovforslagets almindelige bemærkninger (a.st. s. 5599 f.):

”3.3.1.2. Sagsanlæg mv. med henblik på at opnå en bindende afgørelse

...

Udvalget foreslår en bestemmelse om afbrydelse ved sagsanlæg og andre for-anstaltninger, der foretages med henblik på at opnå en bindende afgørelse, der fastslår fordringens størrelse og eksistens. Indholdet af bestemmelsen svarer i det væsentlige til 1908-lovens § 2, 2. pkt., 2. led, således som denne bestem-melse er blevet forstået i retspraksis, men der foreslås forskellige præciserin-ger.

...

I tilfælde, hvor der er aftalt voldgiftsbehandling, eller hvor anden særlig afgørelsesmåde er hjemlet, herunder f.eks. tilfælde, hvor sagen indbringes for en administrativ myndighed, der har kompetence til at træffe en bindende afgørelse, foreslås det, at afbrydelsen sker, når fordringshaveren iværksætter, hvad der fra dennes side skal gøres for at sætte sagen i gang.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.2.3.1.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.”

I bemærkningerne til den foreslåede § 16, stk. 3, i lovforslaget (a.st. s. 5630) er anført bl.a. følgende:

”I 1. pkt. foreslås en bestemmelse om, hvilke retsskridt der nærmere afbryder forældelsen, når der er tale om andet end domstolsbehandling, dvs. hvis der er aftalt voldgift, eller anden særlig afgørelsesmåde er hjemlet. Efter forslaget vil afbrydelse i disse tilfælde ske, når fordringshaveren iværksætter, hvad der fra dennes side skal gøres for at sætte sagen i gang.

Tilfælde, hvor »anden særlig afgørelsesmåde er hjemlet« omfatter indbringelse for en administrativ myndighed eller et klage- eller ankenævn, der har kompetence til at træffe en bindende afgørelse.

At afbrydelsen sker, »når fordringshaveren iværksætter, hvad der fra dennes side skal gøres for at sætte sagen i gang«, indebærer, at afbrydelse ved voldgiftsbehandling sker ved fordringshaverens fremsættelse af anmodning om udpegning af voldgiftsmænd eller, hvis voldgiftsrettens medlemmer på forhånd er udpeget, ved indgivelse af klageskrift til voldgiftsretten, jf. voldgiftslovens § 2, stk. 2. Ved indbringelse for administrativ myndighed eller klage- eller ankenævn vil afbrydelsen ske ved myndighedens/nævnets modtagelse af fordringshaverens krav/klage.”

Forældelsesudvalgets betænkning (s. 341 f. og s. 478 f.) indeholder ikke yderligere bidrag til fortolkningen af forældelseslovens § 16, stk. 3.

Om forældelseslovens § 21, stk. 5, om foreløbig afbrydelse af forældelse er anført bl.a. følgende i lovforslagets almindelige bemærkninger (a.st. s. 5605):

”3.3.2.6. Indledning af forhandlinger om fordringen

Udvalget har overvejet, i hvilket omfang påbegyndelse af forligsforhandlinger og iværksættelse af alternativ konfliktløsning (mediation mv.) bør medføre suspension eller udskydelse af forældelsesfristens udløb. For så vidt angår alternative konfliktløsningsmetoder drejer det sig alene om forligsmægling uden for området for retsmægling og private klage- og ankenævn, idet de nævnte tilfælde i givet fald vil være omfattet af øvrige foreslåede regler om egentlig og foreløbig afbrydelse.

For at tillægge iværksættelse af forhandlinger mellem parterne fristudskydende virkning taler efter udvalgets opfattelse de samme hensyn, som gør sig gældende for så vidt angår fristudskydelse ved indbringelse for administrative myndigheder og for private klage og ankenævn. Det drejer sig navnlig om, at kreditor ikke bør være nødsaget til at anlægge retssag under forhandlingerne alene med det formål at afbryde forældelsesfristen.”

I bemærkningerne til den foreslåede § 21, stk. 5, i lovforslaget (a.st. s. 5639) er anført bl.a. følgende:

”Det foreslås i stk. 5, at hvis der er indledt forhandlinger om fordringen mellem parterne, skal forældelse tidligst indtræde 1 år efter forhandlingernes afslutning.

Bestemmelsen omfatter iværksættelse af såkaldt alternativ konfliktløsning, eventuelt under medvirken af en uafhængig tredjemand, samt påbegyndelse af »almindelige« forligsforhandlinger mellem parterne. Bl.a. omfatter bestemmelsen indledning af fagretlig behandling ved indkaldelse til mæglingsmøde eller fællesmøde. Retsmægling og indbringelse for private klage- og ankenævn vil være omfattet af lovforslagets § 16, stk. 1, hvis den retlige foranstaltning fører til en bindende afgørelse, og ellers af § 21, stk. 3.

For så vidt angår »almindelige« forligsforhandlinger, dvs. forhandlinger, der ikke foregår under medvirken af en uafhængig tredjemand, skal der være tale om egentlige forhandlinger mellem parterne om kravet eller grundlaget for dette, således at kreditor har føje til at antage, at det ikke er nødvendigt at iværksætte retslige skridt for at undgå forældelse. Der tilsigtes ikke nogen ændring i forhold til gældende ret med hensyn til spørgsmålet om, hvornår der antages at være indledt sådanne forhandlinger mellem parterne.”

Forældelsesudvalgets betænkning (s. 363 f. og s. 498 f.) indeholder grundlæggende samme fortolkningsbidrag vedrørende forældelseslovens § 21, stk. 5, som det lovforslag, som førte til 2007-forældelsesloven. Det ses dog, at bemærkningen om, at bestemmelsen bl.a. omfatter indledning af fagretlig behandling ved indkaldelse til mæglingsmøde eller fællesmøde, ikke var medtaget i Forældelsesudvalgets lovudkast, og altså er kommet ind

i forbindelse med det pågældende lovforslags fremsættelse. Om baggrunden herfor er anført følgende i kommenteret høringsoversigt vedrørende lovforslaget til forældelsesloven:

”3.7. Foreløbig afbrydelse af forældelsen (lovforslagets kapitel 6)

Landsorganisationen i Danmark (LO) anbefaler, at der i lovforslaget tages stilling til, i hvilket omfang indledning af fagretlig behandling medfører en foreløbig afbrydelse af forældelsen.

Hvis der inden forældelsesfristens udløb er indledt forhandlinger om fordringen mellem skyldneren og fordringshaveren, indtræder forældelse efter lovforslagets § 21, stk. 5, tidligst et år efter det tidspunkt, hvor forhandlingerne må anses for at være afsluttet. Justitsministeriet har i bemærkningerne til bestemmelsen præciseret, at bestemmelsen bl.a. omfatter indledning af fagretlig behandling ved indkaldelse til mæglingsmøde eller fællesmøde.”

6. Forklaringer

B har forklaret navnlig, at han er personalejuridisk chef i DI. Han er pt. ansvarlig for byggeriets område, men har forud herfor arbejdet med serviceoverenskomsten. Han har tre gange deltaget i forhandlingerne om nye overenskomster på serviceområdet, herunder bl.a. ved OK25, hvor han var en af hovedforhandlerne.

Historien bag protokollatet om procesaftalen vedrørende deltid, som parterne indgik i forbindelse med OK25, er, at 3F PSHR, uanset resultatet i den faglige voldgiftssag på industriens område, ønskede at stå frit i relation til at indlede en faglig voldgiftssag vedrørende serviceoverenskomstens regler om overtidsbetaling til deltidsansatte. Det skyldtes, at medarbejderne på serviceområdet typisk ikke er på fuld tid. Udkastet til protokollat blev udarbejdet af 3F. Der stod ikke noget om forældelse i udkastet. DI accepterede ikke udkastet, da der var lagt op til en prøvelse nu og her af spørgsmålet, om serviceoverenskomsten efter afsigelsen af to EU-domme var forenelig med EU-deltidsdirektivet. Der blev ikke i forbindelse med aftalen om protokollatet talt om forældelse, herunder heller ikke om suspension af forældelsesfristen for at indtale efterbetalingskrav. Det var det materielle indhold i serviceoverenskomsten, der var et ønske om prøvelse af. Der blev ikke talt om, hvilken konkret sag som i givet fald skulle være prøvesag for diskriminationsspørgsmålet. Det er korrekt, at DI ikke havde en interesse i, at der blev igangsat en sag vedrørende serviceoverenskomsten. Protokollatet indebar, at 3F ikke kunne igangsætte

en sag om serviceoverenskomsten, før der var truffet afgørelse i den faglige voldgiftssag på industriens område.

A har forklaret navnlig, at hans ansættelse som rengøringsassistent hos Ren Service begyndte pr. 15. oktober 2015. Indtil 1. januar 2016 var han ansat på prøve. Siden 1. januar 2016 har han været fastansat.

Han har ikke under ansættelsen talt med Ren Service om lønnen for overarbejde. Han vidste ikke fra ansættelsens begyndelse, at der ville være overarbejde. Det viste sig hen ad vejen, og han har løbende arbejdet mere end de 17 timer ugentligt, som fremgår af ansættelseskontrakten. Han har fået almindelig løn for arbejde ud over 17 timer og søndagstillæg, når han har arbejdet sådanne dage. Der er ikke på virksomheden blevet talt om overtidsbetaling. Når han fik en lønseddel, tjekkede han, om det så rigtigt ud. Han havde en forventning om, at Ren Service sørgede for, at han fik den løn, han var berettiget til.

I begyndelsen af november 2025 henvendte han sig hos sin 3F-lokalafdeling vedrørende et løntjek. Han fik at vide, at det ikke så rigtigt ud i forhold til merarbejde, idet han skulle have haft udbetalt mere for arbejde ud over 17 timer ugentligt. Han havde ikke tidligere bedt 3F om et løntjek.

Han var ikke med til lokalforhandlingsmødet i januar 2026. Han deltog først i mæglingsmødet i april 2026.

C har forklaret navnlig, at hun har været forhandlingssekretær i 3F PSHR siden 1991. Hun er nu gået på pension. De sidste tre år af hendes ansættelse var hun næstformand i 3F PSHR. Hun har i hele sin ansættelsesperiode arbejdet med serviceoverenskomsten, som hun har været hovedforhandler på siden slutningen af 1990'erne.

Hun deltog i lokalforhandlingen i en sag vedrørende overtidsbetaling til en deltidsansat hos Servicevirksomhed 1. Sagen begyndte på baggrund af EU-dommene om diskrimination af deltidsansatte. Hun tænkte, at serviceoverenskomstens regler om overtidsbetaling indeholdt samme problemstilling, som EU-dommene tog stilling til. Så det blev besluttet,

at 3F's lokalafdeling skulle iværksætte en drøftelse med Servicevirksomhed 1 om manglende overtidsbetaling til en ansat, som arbejdede meget over. 3F havde en aftale med Servicevirksomhed 1 om, at når der var en bøvlet sag, så skulle Servicevirksomhed 1 og 3F prøve at se, om sagen kunne lukkes lokalt. De lukkede alle spørgsmål i den pågældende sag bortset fra spørgsmålet om overtidsbetaling på grund af diskrimination af deltidsansatte hos Servicevirksomhed 1. Her ville Servicevirksomhed 1 kun betale almindelig løn for arbejde ud over den fastsatte arbejdstid og altså ikke overtidsbetaling. Tanken var, at Servicevirksomhed 1-sagen skulle være prøvesag vedrørende diskriminationsspørgsmålet. Der opstod imidlertid en diskussion mellem forbundene om, hvordan spørgsmålet skulle gribes an frem mod OK25, og prøvesagen blev derfor ikke opstartet.

Hun er enig i det, som B har forklaret om forløbet vedrørende indgåelsen af protokollatet om procesaftalen vedrørende deltid. Protokollatet er i vidt omfang udformet på samme måde som protokollatet på industriens område. Hun er enig i, at der ikke blev talt om forældelse.

Hvad angår mæglingssmødet i maj 2025 i Servicevirksomhed 1-sagen, mener hun, at det var E, der udarbejdede udkastet til referat. Meningen var, at der ikke skulle føres nogen sag om serviceoverenskomsten, før den faglige voldgiftssag på industriens område var afgjort. Der er ikke blevet begæret faglig voldgift i Servicevirksomhed 1-sagen.

Hun kan ikke svare på, hvorfor der blev begæret lokalforhandling i den foreliggende sag, før voldgiftskendelserne på industriens område forelå. Hun har ikke været involveret i den foreliggende sag.

D har forklaret navnlig, at hun siden januar 2022 har været koordinator og HR-ansvarlig hos Ren Service. Virksomheden har ca. 100 fastansatte, hvoraf ca. 70 % er på deltid.

Når deltidsansatte har udført merarbejde, er der betalt almindelig løn og ikke overtidstilæg. Virksomheden har fulgt serviceoverenskomsten.

Der har ikke været drøftelser med 3F om, at deltidsansatte var aflønnet forkert, før de modtog kravsbrevet af 2. januar 2026. Hun havde en telefonsamtale med F fra 3F-

lokalafdelingen, hvor hun sagde, at et eventuelt efterbetalingskrav alene kunne gå 5 år tilbage. Hun spurgte ham også, hvorfor virksomheden skulle betale mere, end hvad der fulgte af overenskomsten. Det fik hun ikke noget svar på. Det gjorde hun heller ikke ved den efterfølgende lokalforhandling den 3. februar 2026, som foregik via telefon. 3F ville ikke lukke sagen med et forlig. Der blev under telefonmødet ikke sagt noget om, at forældelsesfristen for et eventuelt krav skulle suspenderes eller afbrydes. Oplysning om, hvad efterbetalingskravet var baseret på, fik de første gang med uenighedsreferatet. Hun talte med DI om sagen.

Hun har ikke haft andre samtaler efter 3. februar 2026. Et par måneder senere fik de et nyt og højere krav, der gik 10 år tilbage.

Heller ikke på mæglingsmødet blev der talt om, at forældelsen skulle suspenderes.

E har forklaret navnlig, at hun er ansat hos DI, hvor hun er fagleder på serviceområdet. Det har hun været i 5 år.

Serviceområdet omfattet otte overenskomster. Serviceoverenskomsten (SBA) er hovedoverenskomsten. I 2025 var der ca. 26.000 ansættelsesforhold, som var omfattet af overenskomsten. En stor del – nok 70 % – var på deltid.

Overtidsbetaling varierer i overenskomsterne, men udgangspunktet er, at der efter overenskomsterne sker overtidsbetaling på samme måde som efter serviceoverenskomsten.

Der har ikke været diskussion mellem DI og 3F om, hvordan serviceoverenskomstens regler om overtidsbetaling skulle forstås. Diskussionen kom først efter EU-Domstolens dom i Dialyse-sagen.

3F startede en anden sag op om efterbetaling for merarbejde til en deltidsansat hos Servicevirksomhed 1. Hverken hun eller andre fra DI deltog i lokalforhandlingen i januar 2024 i denne sag. Det er ikke meningen, at DI skal deltage i lokalforhandling. Meningen er, at man i første række skal søge at løse uenighed lokalt uden inddragelse af organisationerne. Stort som småt kan løses lokalt. Man kan i den forbindelse naturligvis søge information hos de faglige organisationer.

Servicevirksomhed 1 kan ikke i forbindelse med lokalforhandling indgå aftale med 3F med virkning for andre servicevirksomheder eller for DI. Servicevirksomhed 1 kan kun forpligte sig selv.

Hun kan godt have skrevet referatet af mæglingsmødet i Servicevirksomhed 1-sagen i maj 2025. Mødet lå umiddelbart efter OK25 og aftalen om protokollatet om procesaftalen vedrørende deltid. Derfor suspenderede man sagens behandling, indtil man havde afgørelserne i de faglige voldgiftsager på industriens område. Der blev ikke talt om forældelse på mæglingsmødet. Aftalen på mæglingsmødet angår kun Servicevirksomhed 1 og ikke andre servicevirksomheder. En sådan generel aftale ville hun ikke kunne indgå. Det har hun ikke beføjelse til.

Hun deltog i OK25 vedrørende serviceoverenskomsten. Hun sad i baglokalet og lavede papirarbejdet. Hun var ikke pennefører på protokollatet. Servicebranchen er præget af, at der er mange deltidsansatte. Derfor var det vigtigt, at der var særskilt mulighed for at få prøvet EU-dommenes betydning i relation til serviceoverenskomsten. Protokollatet er en integreret del af overenskomsten, og det kan derfor ikke opsiges. Parterne skal være enige om at fjerne det. Forældelse blev ikke diskuteret i forbindelse med indgåelsen af protokollatet.

Der har været løse drøftelser om, hvad en afgørelse i den faglige voldgift på industriens område, som gav arbejdstagersiden medhold, ville betyde. Der er først talt om forældelse i forbindelse med mæglingsmødet i den foreliggende sag. Det har ikke været drøftet, at forældelsesfristen skulle suspenderes ved aftale. Der er ikke blevet talt om, hvilken sag der i givet fald skulle være prøvesag.

Hun deltog ikke i lokalmødet den 3. februar 2026 i den foreliggende sag. Det kan godt være, at sagen i den forbindelse blev drøftet med DI.

Mæglingsmødet den 14. april 2026 i sagen handlede primært om forældelse. Der blev talt om, at man skulle kunne dokumentere sit krav. Der blev også talt om, hvorvidt man kunne lave forligsmæssige løsninger. Der var imidlertid uenighed om, hvorvidt forældelsen var 5 år eller 10 år, så det var ikke muligt. Derfor blev det også skrevet i referatet, at der ikke

var behov for organisationsmøde. Der blev ikke indgået aftale om, at As sag skulle være prøvesag.

7. Parternes synspunkter

Indklagede har anført navnlig, at A ikke har været i utilregnelig uvidenhed om sit eventuelle efterbetalingskrav, og at forældelsesfristen derfor ikke er suspenderet i medfør af forældelseslovens § 3, stk. 2. A har ikke været uvidende om faktiske forhold, som hans eventuelle krav mod Ren Service kan støttes på, men derimod den rette fortolkning af det retlige grundlag for et eventuelt efterbetalingskrav. A er blevet aflønnet i overensstemmelse med, hvad der følger af serviceoverenskomsten, og det handler således ikke om ukendskab til overenskomstens regler, men derimod om ukendskab til EU-retten, nemlig hvordan ikke-forskelsbehandlingsprincippet i § 4, stk. 1, i EU-deltidsdirektivet generelt skal forstås. Da A således har befundet sig i en retsvildfarelse, er forældelsesfristen ikke suspenderet efter § 3, stk. 2, og de almindelige forældelsesfrister i § 4, stk. 1, og § 3, stk. 1, finder anvendelse. Dette indebærer, at hans eventuelle efterbetalingskrav, som er mere end fem år gamle, samt eventuelle rentekrav, som er mere end tre år gamle, er forældet.

Forældelsesfristen blev tidligst afbrudt den 14. april 2026, hvor 3F PSHR fremsendte voldgiftsbegæringen i denne sag til Dansk Industri. As eventuelle krav på overtidsbetaling, der forfaldt før den 14. april 2021, er derfor forældet.

Forældelsesfristen kan ikke anses for afbrudt den 9. januar 2026, hvor den lokale 3F-afdeling sendte begæringen om lokalmøde til Ren Service. En skriftlig begæring om afholdelse af faglig voldgift, jf. serviceoverenskomstens § 58, stk. 4, 2. afsnit, udgør det retslige skridt, der skal foretages for at sætte voldgiftssagen i gang i henhold til forældelseslovens § 16, stk. 3. På samme måde som indlevering af stævning til retten, jf. § 16, stk. 1 og 2, som § 16, stk. 3, skal læses i sammenhæng med. Reglen i § 58, stk. 4, 2. afsnit, kan sammenlignes med, hvad der følger af voldgiftslovens § 21 om indledning af en voldgiftssag. En lokalforhandling udgør ikke et retsligt skridt med henblik på at opnå bindende afgørelse, men er derimod en anmodning om en lokal drøftelse på virksomheden. Det er alene organisationerne, der kan igangsætte en faglig voldgift i henhold til serviceoverenskomstens § 58, stk. 4. En begæring om lokalforhandling, som organisationerne ikke

deltager i, kan af denne grund heller ikke anses for det retslige skridt, der skal iværksættes for at sætte voldgiften i gang. Der er i § 58 fastsat frister for gennemførelse af mæglingsmøde og organisationsmøde, som indebærer, at en faglig voldgift vil kunne iværksættes inden for maksimalt 5 uger. Der er ikke fastsat frist for overgangen fra lokal forhandling til mæglingsmøde, og en medarbejder, som har rejst et tilbagebetalingskrav, vil derfor – hvis det accepteres, at indkaldelse til lokalforhandling afbryder forældelsen efter forældelseslovens § 16, stk. 3 – kunne lade forholdene løbe på virksomhedens bekostning, uden at der indtræder forældelse.

A har ikke løftet bevisbyrden for, at der blev indledt sådanne egentlige forhandlinger ved indkaldelsen til lokalmødet af 9. januar 2026, som skal til for at afbryde forældelsen efter forældelseslovens § 21, stk. 5, ligesom han ikke har løftet bevisbyrden for, at han ved begæringen af lokalmødet havde føje til at antage, at det ikke ville blive nødvendigt at iværksætte retslige skridt for at undgå forældelse. Begæringen om lokalmøde kan som nævnt ikke sidestilles med en begæring om mæglingsmøde eller fællesmøde, og forældelse er derfor heller ikke af denne årsag blevet afbrudt den 9. januar 2026. Der er ikke holdepunkter i ordlyden af forældelseslovens § 21, stk. 5, eller i forarbejderne til bestemmelsen for, at fagretlig behandling ikke skal bedømmes på samme måde som det, der i forarbejderne er anført for ”almindelige forligsforhandlinger mellem parter”. Forældelsen kan på denne baggrund ikke anses for afbrudt i henhold til forældelseslovens § 21, stk. 5, den 19. marts 2026, hvor 3F PSHR fremsendte en mæglingsmødebegæring til Dansk Industri. Hvis den faglige voldgiftsret måtte mene, at der har været forhandlinger som omhandlet i § 21, stk. 5, har det i hvert fald tidligst været i forbindelse med mæglingsmødet vedrørende As sag.

Forældelsesfristen er ikke blevet suspenderet i henhold til forældelseslovens § 14 i perioden mellem begæringen af 9. januar 2026 om lokalforhandling og voldgiftsbegæringen af 14. april 2026. § 14 tager sigte på en anden situation end den foreliggende.

Forældelsesfristen er desuden ikke blevet suspenderet den 5. september 2024, hvor der blev afholdt lokalforhandling i en sag mellem Servicevirksomhed 1 og 3F. Sagen handlede hverken om Ren Service eller A, og der er ikke indgået en generel aftale om at

suspendere behandlingen af spørgsmålet om diskrimination af deltidsansatte i alle sager, eller at forældelsen i alle sager suspenderes.

Heller ikke overenskomstprotokollatet fra overenskomstfornyelsen den 27. februar 2025 indebærer, at der er indgået aftale om at suspendere forældelsen. Der står intet om forældelse i protokollatet, og spørgsmålet blev slet ikke drøftet. Formålet med protokollatet var, at 3F PSHR skulle have mulighed for, uanset resultatet i den faglige voldgiftssag på industriens område, at indlede en faglig voldgiftssag vedrørende serviceoverenskomstens regler om overtidbetaling til deltidsansatte. Overenskomstprotokollatet er i øvrigt uopsigeligt, så hvis klager gives medhold, vil det betyde, at der ikke gælder noget sluttidspunkt for forældelsesfristen. Dette må klart have formodningen imod sig.

Mæglingsmødet i Servicevirksomhed 1-sagen den 19. maj 2025 indebærer ligeledes ikke, at der er indgået aftale om at suspendere de almindelige forældelsesfrister. Der står intet om forældelse i referatet, og der er ingen forklaringer om, at forældelse skulle være drøftet på mødet. Selv hvis det var blevet drøftet, ville det ikke omfatte alle ansættelsesforhold på serviceområdet.

Som forklaret af D blev forældelse ikke drøftet på lokalmødet den 3. februar 2026. Der står da heller ikke noget herom i uenighedsreferatet af 17. februar 2026 fra mødet. Det kan således ikke med henvisning til uenighedsreferatet lægges til grund, at der på mødet er indgået aftale om at suspendere forældelsen.

As krav på renter er af samme grunde som med hensyn til efterbetalingskravet ikke suspenderet efter forældelseslovens § 3, stk. 2. Da renter af ansættelsesretlige krav forældes efter tre år i henhold til forældelseslovens § 3, stk. 1, er As eventuelle krav på renter, der forfaldt før den 14. april 2023, forældet.

Klager har anført navnlig, at ingen del af As efterbetalingskrav havde været forfaldne i mere end 10 år, da 3F, Nordhøjfyn Afdeling, afbrød forældelsen ved begæring om lokalmøde den 9. januar 2026.

A har været i utilregnelig uvidenhed om sit krav og renter heraf, jf. forældelseslovens § 3, stk. 2, således som begrebet forstås i retspraksis, jf. f.eks. princippet i U1989.45/2H, U2013.3314H og Arbejdsrettens dom af 19. december 2019 i sag AR2018.0346. Som følge heraf har forældelsesfristen været suspenderet fra ansættelsens begyndelse i 2016 og indtil de faglige voldgiftskendelser af 4. februar 2026 i sagerne FV 2025.528 og FV 2025.795, subsidært et tidligere tidspunkt, som dog er efter henholdsvis den 9. januar 2021 og 9. januar 2023. Ukendskab til betydningen af en præjudicielt relevant retsregel behandles på samme måde som faktisk vildfarelse, jf. Bo von Eyben v/Lars Lindencrone Petersen, ”Forældelse efter forældelsesloven af 2007”, (3. udg., 2025), s. 467 ff. I denne sag er der aflønnet forkert efter serviceoverenskomsten. Det er overenskomstens § 18, som begrundet efterbetalingskravet, og EU-dommene i Lufthansa-sagen og Dialyse-sagen om betydningen af ligebehandlingsprincippet for deltidsansatte indgår som et præjudicielt element i, hvordan overenskomstreglen skal anvendes. Der er således tale om et spørgsmål om overenskomstens forståelse.

Efterbetalingskravets 5-årige forældelsesfrist, jf. forældelseslovens § 4, var derfor ikke udløbet for nogen del af kravet, da 3F, Nordhøjfyn Afdeling, afbrød forældelsen ved begæring om lokalmøde den 9. januar 2026.

At forældelsen blev afbrudt på dette tidspunkt følger i første række af forældelseslovens § 16, stk. 3. Efter § 16, stk. 1, gælder der et krav om, at der skal foretages retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve voldgiftskendelse. Dette ”retslige skridt” er defineret i stk. 3. Efter ordlyden af denne bestemmelse skal fordringshaveren blot iværksætte, ”hvad der fra dennes side skal gøres for at sætte sagen i gang.” Forarbejderne til § 16, stk. 3, har sigte på kommerciel voldgift, og det er ikke angivet, hvordan en faglig voldgiftssag sættes i gang. Det afgørende må være, hvad parterne har aftalt med hensyn til at sætte en faglig voldgiftssag i gang. Den lokale forhandling er efter serviceoverenskomstens § 58, stk. 1, den obligatoriske og nødvendige indledning på behandlingen af en fagretlig tvist. En faglig voldgiftssag kan således slet ikke indledes, før lokalforhandling og anden foreskrevet fagretlig behandling er gennemført, jf. serviceoverenskomstens § 58, stk. 4. Der er ikke betænkeligheder ved at acceptere, at lokalforhandling har afbrydelsesvirkning. Det forhold, at der i serviceoverenskomstens § 58 ikke er fastsat frist for

lokalforhandlingen, betyder ikke, at man kan have et efterbetalingskrav stående til tid og evighed. De skridt, der er taget, skal forfølges inden for rimelig tid, jf. forældelseslovens § 16, stk. 1.

Hvis den faglige voldgiftsret ikke finder, at forældelsen er afbrudt efter forældelseslovens § 16, stk. 3, har forældelsen i medfør af forældelseslovens § 21, stk. 5, foreløbigt været afbrudt ved begæringen af 9. januar 2026 om lokalforhandling. Henset til det forhandlingssystem, som følger af serviceoverenskomstens § 58, kan det ikke kræves, at der har været egentlige forhandlinger på lokalmødet. I forarbejderne til § 21, stk. 5, tales der da også om, at bestemmelsen bl.a. omfatter indledning af fagretlig behandling ved indkaldelse til mæglingsmøde eller fællesmøde. Indkaldelse til og ikke forhandlinger på et fagretligt møde er således efter forarbejderne afgørende. Når forarbejderne ikke nævner indledning af lokalforhandling, skyldes det, at normen på det tidspunkt, hvor 2007-forældelsesloven blev udformet, ikke omfattede lokalforhandling. Lokalforhandling kom i 2006 ind som en mulighed, og efter serviceoverenskomsten er lokalforhandling som nævnt obligatorisk. I øvrigt var der, hvis dette kræves efter § 21, stk. 5, egentlige forhandlinger på lokalmødet, hvilket ses af, at der blev fremsat forligstilbud.

Hvis voldgiftsretten ikke tiltræder, at begæringen om lokalforhandling afbrød forældelsesfristen efter § 16, stk. 3, eller § 21, stk. 5, blev forældelsesfristen i hvert fald suspenderet ved de fagretlige møder, som er afholdt i sagen. Forældelsen blev suspenderet efter forældelseslovens § 14 i tiden fra begæringen om lokalforhandling, og indtil klager kunne begære faglig voldgift, idet serviceoverenskomstens krav om fagretlig behandling forud for faglig voldgift udgjorde en hindring for forældelsens afbrydelse, som ikke beroede på As forhold. Parternes aftale om berosættelse af sagen, jf. uenighedsreferatet af 17. februar 2026, må tillige indebære en berosættelse af forældelsesfrister.

Ved protokollatet om procesaftale vedrørende deltid, som blev indgået i forbindelse med overenskomstfornyelsen i 2025, aftalte overenskomstparterne at afvente afgørelsen i FV 2025.528. Aftalen afskærer 3F fra at rejse sag, før afgørelsen i den faglige voldgift på industriens område foreligger. Uagtet at der ikke blev drøftet noget om forældelse i forbindelse med indgåelsen af protokollatet, må protokollatet forstås sådan, at alle spørgsmål

i sagen sættes på pause, herunder forældelsesproblematikken. Der må gælde en tillægsfrist på 1 år efter forældelseslovens § 14.

Forældelse er på den anførte baggrund alene, jf. forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 4, indtrådt for krav, der var forfaldne tidligere end 10 år forud for overenskomstfornyelsen den 27. februar 2025. Ingen af As krav var forfaldne forud for den 27. februar 2015.

Forældelsesfristen vil udgøre 5 år, for så vidt angår efterbetalingskravet, jf. forældelseslovens § 4, stk. 1, og 3 år, for så vidt angår rentekravet, jf. lovens § 3, stk. 1, hvis voldgiftsretten ikke tiltræder, at A var i utilregnelig uvidenhed om de to krav. I så fald har forældelsen af efterbetalingskrav for deltidsansatte omfattet af serviceoverenskomsten, herunder As krav, af de grunde, som er anført ovenfor, været berosat ved overenskomstparternes aftale om at suspendere behandlingen af spørgsmålet om diskrimination af deltidsansatte, principalt fra lokalforhandlingen den 13. september 2024 vedrørende en medarbejder fra Servicevirksomhed 1, subsidiært fra overenskomstfornyelsen af 27. februar 2025, jf. parternes procesaftale vedrørende deltid, og mere subsidiært fra mæglingsmødet den 19. maj 2025 i Servicevirksomhed 1-sagen.

8. Opmandens begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstillinger

A har siden 1. januar 2016 (og i en kort prøvetid forud herfor) været ansat som rengøringsassistent hos Ren Service. Han har fremsat krav om, at virksomheden skal efterbetale overtidstillæg til ham for arbejde ud over den kontraktfastsatte arbejdstid, som han som deltidsansat har udført fra den 1. januar 2016. Han har opgjort sit efterbetalingskrav til 420.675,90 kr.

Indklagede har bestridt kravet og har anført, at der ved vurderingen af, om A har udført overarbejde i serviceoverenskomstens forstand, alene skal henses til arbejde, der ligger ud over hans almindelige, vagtplanerede arbejdstid. Han er ikke berettiget til overtidstillæg for præsterede timer ud over denne arbejdstid, da han ikke er blevet pålagt at udføre overarbejde, men alene er blevet tilbudt ekstravagter, som han har kunnet acceptere eller

afslå. Selv hvis ekstravagter måtte blive anset for at udgøre overarbejde, er der ikke tale om, at A er blevet forskelsbehandlet i forhold til fuldtidsansatte med en normtid på 37 timer, idet denne medarbejdergruppe heller ikke har fået overtidstillæg, hvis de har taget ekstravagter frivilligt. Det er som nævnt under alle omstændigheder kun timer ud over As almindelige, vagtplanerede arbejdstid, der skal ske efterbetaling for, og eventuelle krav på efterbetaling af overtidstillæg, der forfaldt før den 14. april 2021, og renter heraf, der forfaldt før den 14. april 2023, er forældede.

Klager har anført, at ingen del af efterbetalingskravet, som i det hele angår udført overarbejde, er forældet.

Med denne delkendelse tager den faglige voldgiftsret stilling til forældelsesspørgsmålet.

As eventuelle krav på efterbetaling af overtidstillæg er omfattet af den 5-årige forældelsesfrist i forældelseslovens § 4, stk. 1. Forældelsesfristen for kravet skal regnes fra det tidspunkt, hvor overtidstillægget (hvis der er krav herpå) kunne have været krævet betalt, jf. forældelseslovens § 2, stk. 1.

Parterne er uenige om, hvorvidt den 5-årige forældelsesfrist for As eventuelle efterbetalingskrav har været suspenderet efter forældelseslovens § 3, stk. 2, med den virkning, at han kan kræve efterbetaling 10 år tilbage, jf. forældelseslovens § 4, stk. 2, jf. § 3, stk. 3, nr. 4, hvorefter forældelse indtræder senest 10 år efter begyndelsestidspunktet i henhold til § 2. Parterne er endvidere uenige om, hvornår forældelsesfristen for det rejste efterbetalingskrav blev afbrudt, og om forældelsesfristen af andre grunde (end § 3, stk. 2) har været suspenderet.

Suspension efter forældelseslovens § 3, stk. 2

Det fremgår af forældelseslovens § 3, stk. 2, at hvis fordringshaveren var ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes den almindelige 3-årige forældelsesfrist først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil. Bestemmelsen gælder også for lønkrav, jf. § 4, stk. 2.

Efter serviceoverenskomstens § 18, stk. 2, betales der overtidstillæg (efter § 18, stk. 1), hvis en fuldtidsansat medarbejder arbejder ud over 37 timer om ugen. Til deltidsansatte medarbejdere ydes overtidstillægget for arbejde ud over en daglig arbejdstid på 7 timer og 30 minutter, jf. § 18, stk. 3. Efter ordlyden af overenskomstens § 18 modtager en deltidsansat således ikke overtidsbetaling for arbejde i spændet mellem deres individuelle arbejdstid og det, der kan siges at være normen for fuldtidsansatte, men først når de har udført arbejde som beskrevet i stk. 3.

Ved et protokollat af 19. juni 2001 om implementering af EU-direktivet om deltidsarbejde indgik de daværende overenskomstparter (nu 3F PSHR og DIO II) aftale med henblik på at implementere EU-direktivet om rammeaftale vedrørende deltidsarbejde. Af aftalen fremgår, at overenskomstparterne er enige om, at den mellem parterne gældende fællesoverenskomst (serviceoverenskomsten) ikke strider mod EU-direktivets bestemmelser, og at aftalen implementerer EU-direktivet.

Som nævnt ovenfor under pkt. 4 blev det ved faglige voldgiftskendelser af 4. februar 2026 (FV 2025.528 og FV 2025.795) fastslået, at en række nærmere angivne overenskomstbestemmelser om overtidsbetaling i industriooverenskomsterne og i overenskomster på det offentlige område (kommuner, regioner og staten) er i strid med EU-deltidsdirektivet, som gennemfører rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde. Det blev med henvisning til EU-Domstolens praksis, herunder navnlig Domstolens afgørelser i Lufthansa-sagen (dom af 19. oktober 2023 i sag C-666/20) og i Dialyse-sagen (dom af 29. juli 2024 i de forenede sager C-184/22 og C-185/22), fastslået, at de pågældende overenskomstbestemmelser strider mod rammeaftalens § 4, stk. 1, hvorefter der ikke må ske usaglig forskelsbehandling af deltidsansatte i forhold til sammenlignelige fuldtidsansatte (ikke-forskelsbehandlingsprincippet), derved at deltidsansatte efter overenskomstbestemmelserne kun skal have overtidsbetaling for arbejdstimer, der præsteres ud over den normale arbejdstid for fuldtidsansatte. CO-industris påstand i FV2025.528 om, at DI skulle anerkende, at industriooverenskomsterne skal anvendes således, at ikke fuldtidsbeskæftigede, for hvem der findes sammenlignelige fuldtidsansatte, er berettiget til tillæg for overarbejde uden hensyn til, om overarbejdet ligger ud over virksomhedens/afdelingens normale arbejdstid, henholdsvis 37 timer pr. uge, blev på denne baggrund taget til følge.

Klager har under denne sag nedlagt påstand om, at DIO II og Ren Service skal anerkende, at A er berettiget til overtidstillæg i henhold til serviceoverenskomstens til enhver tid gældende overtidbetalingsbestemmelse (p.t. § 18, stk. 1) for arbejde ud over den i hans kontrakt fastsatte ugentlige arbejdstid. Klager har henvist til, at ikke-forskelsbehandlingsprincippet i EU-deltidsdirektivet, således som dette princip er fortolket af EU-Domstolen og ved de faglige voldgiftskendelser af 4. februar 2026, indebærer, at deltidsansatte omfattet af serviceoverenskomsten har ret til overtidstillæg efter de i overenskomstens § 18, stk. 1, fastsatte satser, når den i kontrakten fastsatte ugentlige arbejdstid overskrides. Efter klagers opfattelse kan § 18, stk. 3, i serviceoverenskomsten ikke anvendes efter sin ordlyd, idet bestemmelsen fører til, at deltidsansatte modtager lavere betaling for overarbejde end fuldtidsansatte, hvilket er i strid med de principper, som er fastslået i de faglige voldgiftskendelser.

Efter retspraksis kan ukendskab til, hvad der følger af en kollektiv overenskomst, begrundede suspension af forældelsesfristen efter forældelseslovens § 3, stk. 2, jf. herved bl.a. U1989.45/2H og Arbejdsrettens dom af 19. december 2019 i sag AR 2018.0346.

As efterbetalingskrav er imidlertid ikke baseret på ukendskab til bestemmelserne i serviceoverenskomstens § 18 om overtidbetaling, men skyldes derimod, at han ikke har været klar over, hvad ikke-forskelsbehandlingsprincippet i EU-deltidsdirektivet, således som det er fortolket af EU-Domstolen, jf. de faglige voldgiftskendelser af 4. februar 2026, indebærer i relation til betaling af deltidsansattes overarbejde – hvis A har ret i, at han har været udsat for forskelsbehandling.

A har således været i en retsvildfarelse med hensyn til forståelsen af ikke-forskelsbehandlingsprincippet i § 4, stk. 1, i rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde, som EU-deltidsdirektivet gennemfører.

En retsvildfarelse kan som det klare udgangspunkt ikke begrunde suspension efter forældelseslovens § 3, stk. 2, og der skal efter retspraksis foreligge særlige omstændigheder for at fravige dette udgangspunkt, jf. lovforarbejderne, særligt Forældelsesudvalgets betænkning, s. 135 ff., navnlig s. 138 om ukendskab til EU-regler, og bl.a. U2019.2762H. Selve det forhold, at en dansk overenskomstbestemmelse, som – i stedet for lovgivning –

gennemfører en EU-forpligtelse, viser sig at være i strid med EU-retten, udgør ikke sådanne særlige omstændigheder, der kan begrunde suspension efter § 3, stk. 2, og der foreligger i denne sag heller ikke i øvrigt sådanne særlige omstændigheder, at der er grundlag for undtagelsesvis at suspendere forældelsesfristen som følge af retsvildfarelse.

As eventuelle krav på efterbetaling af overtidstillæg er på denne baggrund undergivet 5 års forældelse, og han kan dermed ikke kræve betaling af overtidstillæg 10 år tilbage.

Afbrydelse af den 5-årige forældelse

Klager har i første række anført, at forældelsesfristen blev afbrudt ved 3F, Nordhøjfyn Afdelings, begæring af 9. januar 2026 om lokalmøde i As sag, jf. forældelseslovens § 16, stk. 3. I anden række har klager anført, at forældelsen i henhold til forældelseslovens § 21, stk. 5, blev foreløbigt afbrudt ved lokalmødebegæringen.

Af forældelseslovens § 16, stk. 3, fremgår, at hvis det er aftalt, at en tvist om en fordring skal afgøres ved voldgift, sker afbrydelsen, når fordringshaveren iværksætter, hvad der fra dennes side skal gøres for at sætte sagen i gang.

§ 16, stk. 3, omfatter efter sin ordlyd faglige voldgiftssager, se herved Bo von Eyben (v/Lars Lindenchrone Petersen), "Forældelse efter forældelsesloven af 2007", 3. udg., 2025, s. 774. Bestemmelsen i stk. 3 skal ses i sammenhæng med § 16, stk. 1, hvor der tales om retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve voldgiftskendelse. Det "retslige skridt" er defineret i stk. 3, der som nævnt fastsætter, at fordringshaveren skal iværksætte, hvad der fra dennes side skal gøres for at sætte sagen i gang.

Formuleringen "hvad der fra [fordringshaverens] side skal gøres for at sætte sagen i gang" fastlægger ikke entydigt, om det kræver en begæring om afholdelse af faglig voldgift for at anse voldgiftssagen for at være sat i gang, eller om forudgående fagretlige skridt er tilstrækkelige hertil.

Forarbejderne til § 16, stk. 3, indeholder eksempler på, hvornår en voldgiftssag skal anses for at være sat i gang. Eksemplerne angår alene voldgift, som er omfattet af voldgiftsloven (kommerciel voldgift), og det er ikke i forarbejderne angivet, hvornår en faglig

voldgiftssag, som ikke er omfattet af voldgiftsloven, jf. denne lovs § 1, stk. 5, skal anses for at være sat i gang. Ved kommerciel voldgift står klager – til forskel fra ved faglig voldgift – normalt frit med hensyn til at indlede en sådan voldgiftssag.

Når det gælder serviceoverenskomsten, følger det af § 58, stk. 1, at hvis der på en virksomhed opstår en retstvist, skal uoverensstemmelsen søges bilagt ved lokal forhandling. Sådan forhandling er således den obligatoriske indledning på behandlingen af en fagretlig tvist, og en faglig voldgiftssag kan ikke indledes, før lokalforhandling (og anden foreskrevet fagretlig behandling) er gennemført, jf. § 58, stk. 4. 3F PSHR var som følge heraf i begyndelsen af januar 2026 afskåret fra på vegne af A at begære afholdelse af faglig voldgift.

Jeg finder imidlertid ikke grundlag for at fastslå, at forældelsesfristen for As eventuelle efterbetalingskrav blev afbrudt efter forældelseslovens § 16, stk. 3, ved begæringen af 9. januar 2026 om lokalforhandling. Jeg lægger herved vægt på, at det skridt, som efter serviceoverenskomstens § 58 iværksætter faglig voldgift, er en skriftlig begæring herom. Der kan vanskeligt tales om, at begæring om lokalforhandling – og ikke begæring om afholdelse af faglig voldgift – er det skridt, der sætter voldgiftssagen i gang. Jeg lægger i den forbindelse vægt på, at selv om en begæring om lokalforhandling er et nødvendigt skridt for senere at kunne begære faglig voldgift, fører en lokalforhandling ikke nødvendigvis til afholdelse af faglig voldgift, og det synes også forudsat i forældelseslovens forarbejder, at den forældelsesproblematik, der opstår som følge af overenskomstkraft om fagretlig behandling, før en faglig voldgift kan begæres afholdt, skal løses ved bestemmelsen i forældelseslovens § 21, stk. 5.

Af § 21, stk. 5, fremgår, at hvis der inden forældelsesfristens udløb er indledt forhandlinger om fordringen mellem skyldneren og fordringshaveren, eventuelt under medvirken af en uafhængig tredjemand, indtræder forældelse tidligst 1 år efter det tidspunkt, hvor forhandlingerne må anses for at være afsluttet.

I lovbemærkningerne til bestemmelsen er anført, at den bl.a. omfatter indledning af fagretlig behandling ved indkaldelse til mæglingsmøde eller fællesmøde. Denne bemærkning var ikke medtaget i Forældelsesudvalgets lovudkast og kom på baggrund af høring først

ind i det lovforslag, som førte til forældelsesloven (af 2007), jf. ovenfor under pkt. 5. Anvendelsen af den nævnte formulering viser efter min opfattelse, at det er ”indkaldelsen”, som foreløbigt afbryder forældelsesfristen efter § 21, stk. 5.

Under hensyn hertil og til den fagretlige behandlings særlige karakter finder jeg, at selve det, at der iværksættes sådan behandling, må anses for at have afbrydelsesvirkning efter § 21, stk. 5. Det kan ikke være meningen med forældelsesloven, at den, som efter en kollektiv overenskomst er retligt afskåret fra at begære afholdelse af faglig voldgift, ikke skal kunne afbryde forældelsesfristen ved at tage det nødvendige fagretlige skridt, som kræves for senere at kunne indlede en faglig voldgift. Reale grunde taler således for, at forældelsesfristen afbrydes, når der indkaldes til fagretlig behandling i overensstemmelse med, hvad der er pligt til efter overenskomstgrundlaget. Dette gælder, uanset hvilken form for fagretligt møde der efter overenskomsten skal indkaldes til. I det lys måtte der efter min opfattelse foreligge sikre holdepunkter for – på samme måde som ved det, der i lovforslaget betegnes som ”almindelige” forhandlinger – at stille indholdsmæssige krav til den overenskomstpligtige fagretlige behandling. Sådanne holdepunkter foreligger ikke.

På denne baggrund finder jeg, at begæringen den 9. januar 2026 om lokalforhandling i As sag må anses for at have afbrydelsesvirkning efter forældelseslovens § 21, stk. 5, og den 5-årige forældelse er dermed ikke først afbrudt ved begæringen af 14. april 2026 om afholdelse af faglig voldgift.

Sammenfattende finder jeg således efter det, som er anført ovenfor, at den del af As rejste tilbagebetalingskrav, som angår perioden før den 9. januar 2021, er forældet, medmindre den 5-årige forældelsesfrist for tilbagebetalingskravet er blevet suspenderet forud for afbrydelsen af forældelsen den 9. januar 2026.

Er forældelsesfristen for efterbetalingskravet suspenderet forud for den 9. januar 2026?

Jeg finder, at forældelsesfristen ikke kan anses for suspenderet i september 2024, hvor der blev afholdt lokalforhandling i en sag mellem Servicevirksomhed 1 og 3F. Den pågældende sag handlede ikke om forholdet mellem Ren Service og A, og det er ikke

godtgjort, at der i forbindelse med Servicevirksomhed 1-sagen blev indgået en (generel) aftale om suspension af forældelse i alle sager om diskrimination af deltidsansatte omfattet af serviceoverenskomsten. Jeg bemærker herved, at DI ikke deltog i lokalforhandlingen, hvorfor der ikke har kunnet indgås en (generel) aftale mellem overenskomstparterne om at suspendere forældelsen.

Spørgsmålet er herefter, om forældelsesfristen blev suspenderet ved det overenskomstprotokollat om ”Procesaftale vedrørende deltid”, som er indgået mellem DIO II og 3F PSHR. Af protokollatet, som ifølge det oplyste er indgået den 27. februar 2025 i forbindelse med OK25, fremgår, at overenskomstparterne var enige om at afvente en afgørelse i den faglige voldgift med udvidet formandskab, der skulle anlægges vedrørende industriooverenskomsterne. Som forklaret af B og C var formålet, at der, uanset resultatet i den faglige voldgiftssag på industriens område, skulle være mulighed for at indlede en faglig voldgiftssag vedrørende serviceoverenskomstens regler. Indtil afgørelsen på industriens område forelå, var parterne imidlertid efter protokollatet afskåret fra at rejse sager om overtidsbetaling til deltidsansatte på serviceoverenskomstens område.

Jeg finder på denne baggrund, at protokollatet, uanset at spørgsmålet om forældelse ikke direkte er omtalt heri, må forstås sådan, at sager omfattet af serviceoverenskomsten i forældelsesmæssig henseende blev stillet i bero (suspenderet), indtil afgørelsen i prøvesagen på det private arbejdsmarked var afgjort – hvilket den blev den 4. februar 2026. På dette tidspunkt var forældelsesfristen for As eventuelle tilbagesøgningskrav som nævnt ovenfor i medfør af forældelseslovens § 21, stk. 5, foreløbigt blevet afbrudt ved indgivelsen af begæringen af 9. januar 2026 om lokalforhandling.

Jeg har herefter ikke anledning til at tage stilling til klagers synspunkt om, at der som følge af protokollatet er sket suspension efter forældelseslovens § 14.

Renter

Forældelsesfristen for As eventuelle krav på renter er af samme grund som anført ovenfor i relation til det rejste krav om efterbetaling af overtidstillæg ikke suspenderet efter forældelseslovens § 3, stk. 2. Da renter af ansættelsesretlige krav forældes efter tre år i

henhold til forældelseslovens § 3, stk. 1, er As eventuelle krav på renter, der forfaldt før den 27. februar 2022, dermed forældet.

Konklusion

Efter det, som er anført ovenfor, er den del af As eventuelle krav på efterbetaling af overtidstillæg, der forfaldt før den 27. februar 2020, forældet, og eventuelle rentekrav, der forfaldt før den 27. februar 2022, er ligeledes forældet.

Thi bestemmes:

A og 3F PSHR skal anerkende, at As eventuelle krav på efterbetaling af overtidstillæg, der forfaldt før den 27. februar 2020, og As eventuelle rentekrav, der forfaldt før den 27. februar 2022, er forældede.

Hver part skal betale egne sagsomkostninger og halvdelen af opmandens honorar.

København, den 4. september 2026.

Kristian Korfits Nielsen